

Pertuse je infekční onemocnění s vysokou nakažlivostí. Vyvolavatelem je gramnegativní bakterie *Bordetella pertussis*, která osidluje epitel respiračního traktu a způsobuje typické příznaky. Hlavními faktory patogenity jsou filamenózní hemagglutinin (FHA), pertusový toxin (PT), pertaktin (PRN) a aglutinogeny fimbrií (fim2, fim3). Onemocnění probíhá ve třech stádiích - katarálním, paroxysmálním a rekonvalescenci. Diagnostickým průkazem je kultivační záchyt. Kauzální léčbou je antibiotická terapie chemoterapeutiky ze skupiny makrolidů. Pertuse je onemocnění, kterému se dá předcházet očkováním.

Po zavedení očkování v ČR celobuněčnou vakcínou v roce 1958 došlo k dramatickému poklesu výskytu pertuse. Od 90. let incidence opět mírně stoupá. Dříve se toto onemocnění týkalo pouze malých dětí do věku cca 5 let, v posledních letech pozorujeme posun i ke starším věkovým kategoriím. Onemocnění je zvláště u dětí ve věku do jednoho roku života spojeno s nebezpečím smrtelných komplikací. U dospělých probíhá infekce mírně nebo i asymptomaticky.

Celobuněčná vakcína je spojena s častějším výskytem nežádoucích účinků, které se stupňují s narůstajícím věkem a počtem vpichů. Nové schéma očkovacího kalendáře zahrnující očkování acelulární vakcínou bylo zavedeno v roce 2007 v ČR. Tato vakcína je spojena s menším výskytem nežádoucích účinků, ale její imunogenita stejně jako u celobuněčné vakcíny klesá během několika let po očkování.

Je vhodná pro revakcinaci dospělých, protože její reaktogenita je přijatelná a nežádoucí účinky minimální. Věkový posun výskytu pertuse vedl k zavedení přeočkování starších dětí ve věku 10 – 11 let booster dávkou BOOSTRIX-POLIO. Otázkou zůstává, zda je nová změna očkovacího kalendáře dostatečná, či je výhodné očkovat i celou populaci dospělých, nebo jen riziková povolání (zdravotníky, pedagogy), nebo např. celé rodiny s malými dětmi do věku 1-2 let.